

Мемлекеттік бағалы қағаздар нарығына талдау

2022 жыл сәуір

KASE

Қазақстан қор биржасы
Казахстанская фондовая биржа
Kazakhstan Stock Exchange

KASE-де САУДАЛАНАТЫН МЕМЛЕКЕТТІК БОРЫШ

KASE-де саудаланатын мемлекеттік борыш

2022 жылғы 01 сәуірдегі жағдай бойынша KASE-де саудаланатын мемлекеттік қарыз сомасы 17,3 трлн теңгені құрап, жыл басынан бері 554,9 млрд теңгеге немесе 3% - ға төмендеді. Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің (бұдан әрі – ҚРҰБ) жаңа ноталар шығару көлемінің 680,2 млрд теңгеге қысқаруы Қаржы министрлігінің (бұдан әрі – Қаржымині, ҚРХБ) МЕКАМ-ның қолданыстағы және жаңа шығарылымдары (130,1 млрд теңге) және еурооблигациялар (133,6 млрд теңге) бойынша орналастыруларды аздап ұлғайту есебінен ішінара өтелді.

2022 жылғы 01 сәуірде KASE-де сатылатын мемлекеттік борыш құрылымында өтеуге дейінгі мерзімдер бойынша мынадай өзгерістер байқалады: бір жылдан аз мерзіммен қысқа мерзімді МБҚ үлесі біртіндеп төмендейді (16%). Бұл ретте мерзімі бір жылдан үш жылға дейінгі (18%) және үш жылдан бес жылға дейінгі (17%) орта мерзімді МБҚ үлесі, сондай-ақ ұзақ мерзімді МБҚ үлесі бес жылдан он жылға дейін (22%) және он жылдан астам (28%) өсіп келеді:

KASE-де саудаланатын мемлекеттік борыш құрылымы (номинал бойынша), трлн теңге

Құрылымы	Мем. борыш сомасы				KASE-де саудаланатын мем. борыш сомасының үлесі				Мем. борыш сомасының өзгеруі			
	01.01.2021	01.04.2021	01.01.2022	01.04.2022	01.01.2021	01.04.2021	01.01.2022	01.04.2022	абс 01.01.21/ 01.01.22	абс 01.01.22/ 01.04.22	01.01.21/ 01.01.22	01.01.22/ 01.04.22
KASE-де саудаланатын мем. борыш сомасы	16,7	17,9	17,8	17,3					1,1	-0,6	7%	-3%
По сроку до погашения												
< 1 жыл	4,1	5,1	3,8	2,7	24%	29%	21%	16%	-0,3	-1,1	-7%	-29%
1-3 жыл	2,6	2,5	3,0	3,0	15%	14%	17%	18%	0,4	0,0	17%	1%
3-5 жыл	2,3	2,2	2,6	3,0	14%	12%	15%	17%	0,4	0,3	16%	12%
5-10 жыл	3,4	3,6	3,9	3,8	20%	20%	22%	22%	0,5	0,0	14%	-1%
> 10 жыл	4,4	4,6	4,5	4,8	27%	25%	25%	28%	0,1	0,2	2%	5%
По виду ценных бумаг												
ҚР ҰБ Ноттары	3,1	3,5	2,1	1,5	18%	20%	12%	9%	-0,9	-0,7	-30%	-32%
ҚР ҚМ облигациялары	9,8	10,5	11,3	11,5	58%	59%	64%	66%	1,6	0,1	7%	1%
ҚР ҚМ еурооблигациялары	2,9	2,9	3,1	3,3	17%	16%	18%	19%	0,3	0,1	0%	4%
ЖАО облигациялары	1,1	1,0	1,2	1,1	6%	6%	7%	6%	0,2	-0,1	-4%	-11%

24 ақпанда Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ақша-кредит саясаты жөніндегі комитеті базалық мөлшерлемені +/- 1,00 п. т. пайыздық дәлізімен жылдық 13,5% деңгейінде белгілеу туралы шешім қабылдады.

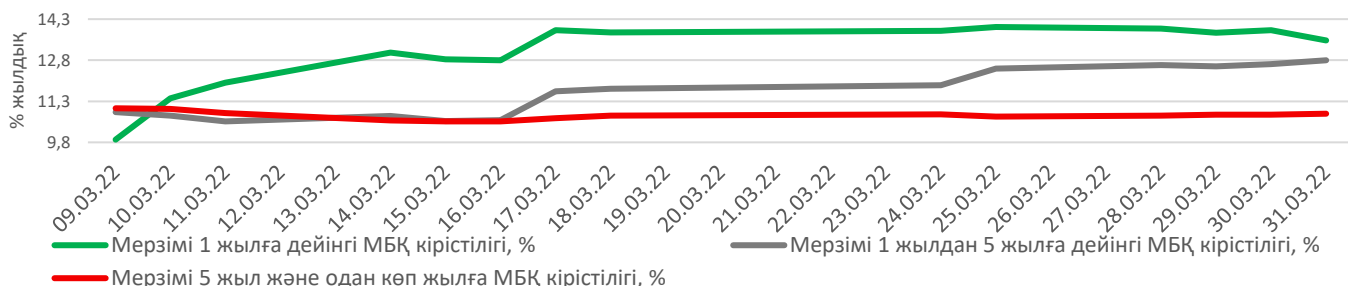
09 наурызда Ұлттық Банк базалық мөлшерлемені жылдық 13,5 пайыз деңгейінде сақтап қалды.

Қаржы министрлігінің орналастырылатын МБҚ кірістілігі, ол Қаңтарда жылдық 10,40-11,05% шегінде ауытқып, Наурызда жылдық 12,5-13,7% - ға дейін өсті. Қарыз алудың жоғары мөлшерлемесіне байланысты Қаржы министрлігі шығарылымдардың сомасын азайтуға және қысқа мерзімді қарызды көбірек шығаруға шешім қабылдады. Наурыз айында бір жылдан бес жылға дейінгі мерзімге 156,7 млрд теңге тартылды. Жоспар бойынша бұл мерзімге 70 млрд теңге тарту, ал қалған көлемді неғұрлым ұзақ мерзімге шығару жоспарланған болатын.

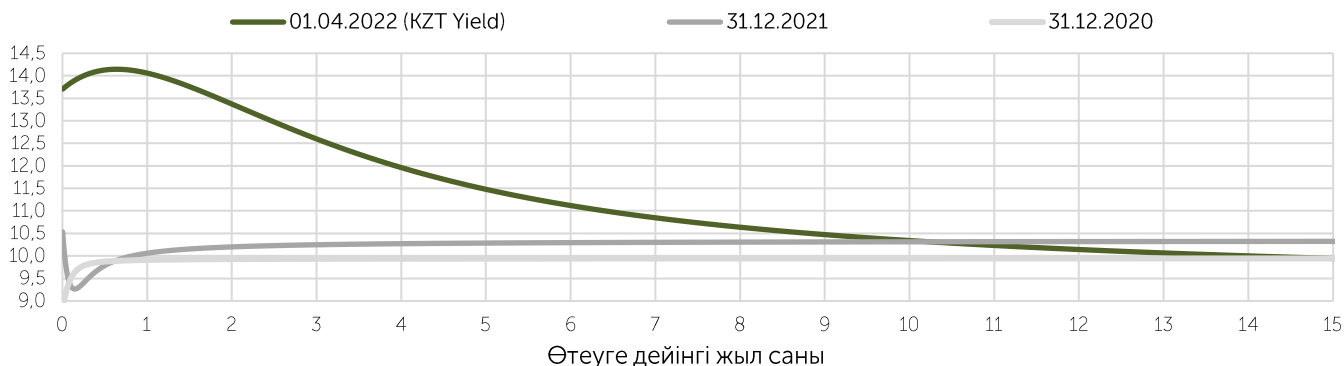
9 наурыздан бастап Қазақстан қор биржасы бір жылдан кем, бір жылдан бес жылға дейін және бес жылдан астам және одан да көп көкжиектері бар МБҚ бағалары мен кірістілігінің серпінін бақылайтын мемлекеттік бағалы қағаздар нарығының жаңа индикаторларын есептеуге кірісті.

САУДА-САТТЫҚ КӨЛЕМІНІҢ ДИНАМИКАСЫ

Қаржы Мині МБҚ кірістілігі көрсеткіштерінің индикаторлары

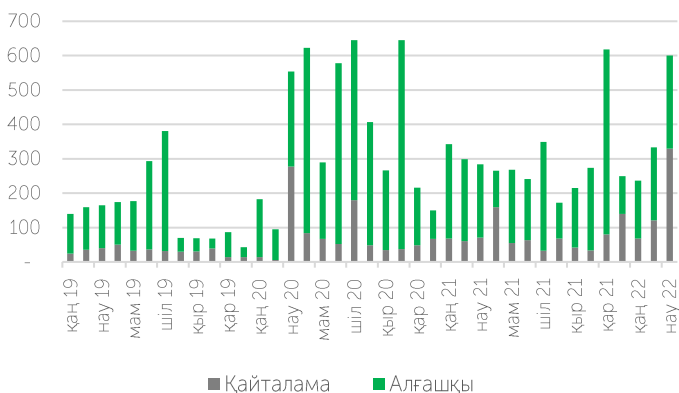

Тәуекелсіз қысққ кірістілігі (индекстелмеген МБҚ)

Мәміле көлемі

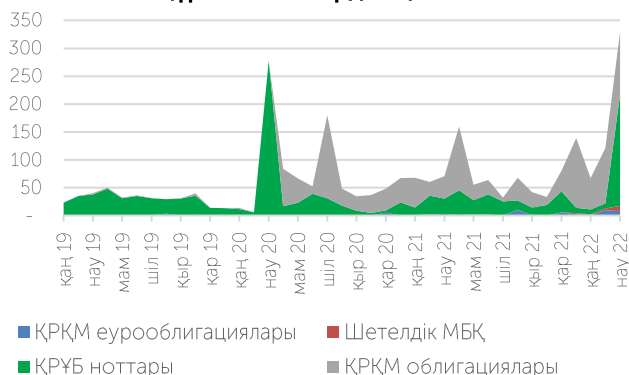
МБҚ нарығындағы мәміле көлемі, млрд теңге

2022 жылға республикалық бюджет тапшылығы 2 978 млрд теңге деңгейінде болжанды, оны қаржыландыру мақсатында Қаржы министрлігі 2022 жылдың үш айында бастапқы нарықта 590 млрд теңге тартты. 2022 жылғы 5 сәуірде 2022 жылға арналған республикалық бюджетті нақтылау туралы заң жобасы ұсынылды, оған сәйкес Президент қойған міндеттерді іске асыру үшін бюджет шығыстарын 2,7 трлн теңгеге ұлғайту жоспарлануда.

2022 жылғы қаңтар-наурызда МБҚ бастапқы және қайталама нарықтарындағы сауда-саттықтардың жиынтық көлемі өткен жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда 245 млрд теңгеге немесе 26% - ға ұлғайып, қайталама нарықтағы сауда-саттық көлемінің 319 млрд теңгеге немесе 160% - ға өсуі есебінен 1 169 млрд теңгені құрады. Бұл ретте бастапқы нарықта сауда-саттық көлемі 74 млрд теңгеге немесе 10% - ға төмендеді, бұл жергілікті атқарушы органдар тарапынан орналастырудың қысқаруына байланысты.

Қайталама нарықтағы сауда-саттық құрылымы, млрд теңге

ИНВЕТОРЛАР ҚҰРЫЛЫМЫ

Қайталама нарықта бір жыл ішінде сауда-саттық көлемі МБҚ-ның барлық санаттары бойынша ұлғайды. Жалпы, 2022 жылдың бірінші тоқсанында қайталама нарықтағы сауда-саттық көлемі 518 млрд теңгені құрады, бұл 2021 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 160% - ға жоғары.

Құрылымы	Сауда-саттық көлемі				Сауда-саттық көлеміндегі үлесі				Сауда-саттық көлемінің өзгеруі			
	2020	3A 2021	2021	3A 2022	2020	3A 2021	2021	3A 2022	абс 2021/ 2020	абс 3M 2022/ 3A 2021	% 2021/ 2020	% 3A 2021/ 3A 2020
МБҚ сауда-саттық көлемі	4 651	925	3 576	1 169					-1 075	245	-23%	26%
Алғашқы нарық												
ҚРҚМ облигациялары	963	23	287	66	26%	3%	11%	10%	-676	43	-70%	185%
ЖАО облигациялары	2 771	702	2 414	585	74%	97%	89%	90%	-357	-117	-13%	-17%
Барлығы	3 734	725	2 702	651					-1 032	-74	-28%	-10%
Қайталама нарық												
ҚРҚМ облигациялары	446	118	538	268	49%	59%	62%	52%	92	150	21%	127%
ҚРҚМ еурообл.	7	5	30	19	1%	3%	3%	4%	23	14	342%	282%
ҚР ҰБ ноталары НБРК	462	75	303	218	50%	38%	35%	42%	-159	143	-34%	190%
Шет елдік МБҚ	1	1	4	13	<1%	<1%	<1%	3%	2	12	163%	1283%
Барлығы	917	199	874	518					-42	319	-5%	160%

Инвесторлар құрылымы

МБҚ алғашқы нарығындағы сатып алушылардың құрылымы, %

2022 жылдың басында МБҚ сатып алушылары тарапынан инвесторлар құрылымында өзгерістер болды. Институционалдық инвесторлардың үлесі 16% - дан 68% - ға дейін ұлғайды, ал екінші деңгейдегі банктердің (ЕДБ) үлесі 71% - дан 10% - ға дейін төмендеді. Сатып алушылар құрылымындағы Екінші деңгейдегі банктер үлесінің төмендеуімен қатар резидент еместердің үлесі де азайды: егер 2021 жылдың бірінші тоқсанында олардың үлесі 3% - ды құраса, 2022 жылдың алғашқы үш айында резидент еместер МБҚ сатып алуға бастапқы нарықта қатыспады. 2021 жылы нарықта УПА (зейнетақы активтерін инвестициялық басқарушылар) пайда болды, бірақ олардың жалпы құрылымдағы үлесі әлі де болмашы, 1% - дан кем болып қалуда.

Қайталама нарықта сатып алу жағында ұқсас үрдіс байқалады: сондай-ақ институционалдық инвесторлардың (12% - дан 30% - ға дейін) және заңды тұлғалардың (35% - дан 57% - ға дейін) үлесі өсті және екінші деңгейдегі банктердің үлесі төмендеді (2022 жылдың басынан бастап 51% - дан 11% - ға дейін). Сату жағында, керісінше Екінші деңгейдегі банктер әлі де белсенділік танытуда, олардың үлесі 44%-ды құрайды, бірақ негізгі үлесі – 52% заңды тұлғаларға тиесілі.

ӨТЕУГЕ ДЕЙІНГІ МЕРЗІМІ

2022 жылдың бірінші тоқсанында сатып алушылар тарапынан қайталама нарықтағы резидент еместердің үлесі 2022 жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда өзгерген жоқ және 17% - ды құрады. Сатушылар жағында резидент еместердің үлесі 10% - дан 2% - ға дейін төмендеді. Айта кету керек, өткен жылмен салыстырғанда резидент еместер тарапынан қайталама нарықта МБҚ сатып алу көлемі 34,1 млрд теңгеден 86,3 млрд теңгеге дейін өсті, ал қайталама нарықта сату көлемі 20,0 млрд теңгеден 9,4 млрд теңгеге дейін төмендеді.

Қатысушылар түрлері бойынша сатып алу нарығындағы сауда-саттық көлемі, млрд теңге

	Сатып алу көлемі				Сатып алу көлеміндегі үлесі			
	2020	3А 2021	2021	3А 2022	2020	3А 2021	2021	3А 2022
Алғашқы нарық								
Екінші деңгейдегі банк	786,6	514,0	1 279,8	63,6	21%	71%	47%	10%
Брокер-диллер	19,9	1,1	19,8	2,5	1%	<1%	1%	<1%
Өзге институционалдық инвесторлар	1 942,1	118,5	943,7	443,8	52%	16%	35%	68%
Өзге заңды тұлғалар	985,3	91,6	455,5	140,6	26%	13%	17%	22%
ЗАБИ ЗА есебінен	-	-	0,8	0,3	-	-	<1%	<1%
Жеке тұлға	<0,1	-	2,0	-	<1%	-	<1%	-
Жалпы	3 734,0	725,2	2 701,5	650,8	100%	100%	100%	100%
Бейрезидент	37,9	21,3	54,3	-	1%	3%	2%	-
Резидент	3 696,1	703,9	2 647,3	650,8	99%	97%	98%	100%
Қайталама нарық								
Екінші деңгейдегі банк	264,0	101,8	275,7	57,1	29%	51%	32%	11%
Брокер-диллер	24,1	4,7	79,7	7,4	3%	2%	9%	1%
Өзге институционалдық инвесторлар	391,7	22,9	92,5	156,2	43%	12%	11%	30%
Өзге заңды тұлғалар	236,0	69,6	420,9	294,1	26%	35%	48%	57%
ЗАБИ ЗА есебінен	-	0,4	2,9	1,8	-	<1%	<1%	<1%
Жеке тұлға	0,9	0,1	2,7	1,8	<1%	<1%	<1%	<1%
Жалпы	916,8	199,5	874,4	518,4	100%	100%	100%	100%
Бейрезидент	92,1	34,1	60,2	86,3	10%	17%	7%	17%
Резидент	824,7	165,4	814,2	432,1	90%	83%	93%	83%

Қатысушылар түрлері бойынша нарықтағы сауда-саттық көлемі, млрд теңге

	Сату көлемі				Сату үлесі			
	2020	3А 2021	2021	3А 2022	2020	3А 2021	2021	3А 2022
Вторичный рынок								
Екінші деңгейдегі банк	373,1	91,0	452,0	229,3	41%	46%	52%	44%
Брокер-диллер	22,6	4,7	79,6	9,2	2%	2%	9%	2%
институционалдық инвесторлар	453,0	73,5	112,4	6,3	49%	37%	13%	1%
заңды тұлғалар	67,6	29,9	225,7	270,3	7%	15%	26%	52%
Жеке тұлғалар	0,5	0,4	4,7	3,4	<1%	0%	1%	1%
барлығы	916,8	199,5	874,4	518,4	100%	100%	100%	100%
Бейрезидент	85,1	20,0	71,6	9,4	9%	10%	8%	2%
Резидент	831,7	179,5	802,8	509,0	91%	90%	92%	98%

Өтеуге дейінгі мерзімі

Бастапқы нарықта өтеуге дейінгі мерзімдер бойынша бөле отырып, өтеу мерзімі он жылдан асатын міндеттемелердің үлесі 2022 жылғы бірінші тоқсанда 13% - дан 32% - ға дейін ұлғайды. Өтеу мерзімі бір жылға дейінгі қысқа мерзімді қағаздардың үлесі өткен жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда керісінше 27% - дан 1% - ға дейін төмендеді.

Қайталама нарықта өтеуге дейінгі мерзімдер бойынша бөліністе өтеу мерзімі 10 жылдан астам бағалы қағаздармен сауда-саттық үлесін 2022 жылғы бірінші тоқсанда 7% - дан 29% - ға дейін ұлғайтудың ұқсас тренді байқалады. Сондай-ақ өтеу мерзімі 1 жылдан 3 жылға дейінгі қысқа мерзімді бағалы қағаздар бойынша сауда-саттық көлемінің 2022 жылдың алғашқы үш айында 36% - дан 5% - ға дейін төмендегені байқалады.

ҚАРЖЫМИНИ МЕКАМ ОРНАЛАСТЫРУ

Қаржы министрлігінің МБҚ шығару құрылымында және ҚРҰБ ноталарында ірілендіру тренді жалғасты: 2022 жылдың бірінші тоқсанында Қаржымині 9 шығарылымды ірілендірді және жалпы сомасы 589 млрд.теңгеге 5 жаңа орналастыруды жүзеге асырды. Бұл ретте жекелеген шығарылымдардың сомасы 120 млрд теңгеден асты.

2022 жылы ҚР Қаржы министрлігінің номиналы бойынша ірілендірілген шығарылымдары, млрд теңге

Шығарылым	Номинал бойынша шығарылым сомасы, млрд теңге		Млн USD баламасы 01.04.22	Кезеңдегі өзгеріс	Өтеу күні
	01.01.2022	01.04.22			
MUM072_0013	89.8	169.8	370.7	80.0	19.05.2027
MUM180_0016	–	68.4	149.2	68.4	28.01.2037
MOM048_0052	–	63.9	139.5	63.9	21.01.2026
MOM036_0091	–	60.7	132.4	60.7	11.02.2025
MKM012_0150	–	51.8	113.1	51.8	24.01.2023
MUM144_0009	47.1	83.9	183.0	36.8	23.08.2033
MUM156_0007	101.4	137.2	299.4	35.8	17.02.2034
MUM132_0007	135.4	170.1	371.2	34.7	26.07.2032
MUM120_0019	45.2	78.7	171.9	33.5	17.03.2031
MUM180_0015	93.1	122.9	268.3	29.9	25.08.2036
MUM096_0011	44.9	72.9	159.1	28.0	27.10.2028
MUM096_0012	57.6	85.6	186.8	28.0	28.07.2029
MUM180_0002	10.3	32.6	71.2	22.3	24.06.2024
MUM096_0013	–	16.0	34.9	16.0	04.02.2030

ЖАУАПКЕРШІЛІКТІ ШЕКТЕУ

Осы есепте қамтылған ақпаратты "Қазақстан қор биржасы" АҚ (бұдан әрі - KASE) мамандары дайындады. KASE осы есепте келтірілген ақпараттың толықтығы мен дәлдігіне, сондай-ақ оның дереккөзі KASE болып табылатын ақпаратқа қатысты дұрыстығына кепілдік береді.

KASE - де, қызметкерлердің ешқайсысы осы есепті немесе онда ұсынылған мәліметтерді пайдалану нәтижесінде туындаған кез келген тікелей немесе жанама залалдар (залалдар) үшін жауапты болмайды.

KASE инвесторларға қандай да бір инвестициялар мен стратегиялардың мақсаттылығын өз бетінше бағалауға кеңес береді және инвесторларды қаржы кеңесшілерінің қызметтерін пайдалануға шақырады. Есепке Барлық құқықтар KASE-ге тиесілі. Осы Талдамалық материалды ішінара немесе толық жаңғырту және/немесе тарату жазбаша рұқсатсыз жүзеге асырыла алмайды

© «Қазақстан қор биржасы» АҚ

KASE байланыстары

Ақпарат және статистика Департаменті

+7 727 237 53 28

+7 727 237 53 23

+7 727 237 53 15

info@kase.kz